

Sigarettir og klæðir

Mangan varð eg steðgaður á götuni av fólki, sum bað geva mær eina sigarett. Tær rumensku sigarettirnar vóru ódýrar — 1 krónu fyrri 20, men góðskan var eisini hæftir — tær smakkaðu burt út eins og kameltoð — so vit skiltu væl, hví teir fegin vildu hava okkara sigarettir, sum vit kundu keypa í dollar-handlunum.

Reingerðarkonan á hotellinum vildi eisini fegin keypa klæði frá okkum, men tá hon bert vildi geva 12 kr. fyrri eina nylonskjurtu varð tað av ongum, tí vit kunnu lættliga hjálpa hesum neyðar fólkunum, men beinleiðis hava stóran miss upp á tað — tað verður hóast alt ov nógv.

Útferð til Kiev

Frá hesum frítíðarbynum vóru nógvir útferðir lagdar til rættis. Tú kundi fara á útferð víða hvar í Rumenia, eins og tú tú kundi fara til Istanbul, Athen, Cairo og Beirut — ja, og so kundi tú fara til Kiev ella Odessa í Sovjetsamveldinum. Eg helt, tað kundi vera áhugavert við minum egnum eygum at siggja víðurskiptini í einum sovjetiskum stórbýi, so eg fór við á ferðina til Kiev. Tað var ein ein-daga ferð við flogfari aftur og fram. Vit skulu siggja ymisk søgulig pláss í Kiev, sigla á Dniepr ánni og eta morgunmat á hotel Dnipro, og hvussu alt hetta gekk fyrri seg, skulu tit hoyra eitt sindur nærri um næstu ferð.

micky.

RITGERÐ

Nakrar hugleiðingar um RÚSDREKKALÓGINA

Í hesum árinum hevur verið skrivað nógv um rúsdrekkaskipanina — ikki minst síðstu tíðina — og sera samdar hava tær røddir verið, sum hava sagt sína áskoðan. Niðurlagið hevur verið tað, at tann galdandi skipanin er iv tí ónda, ja verri enn einki.

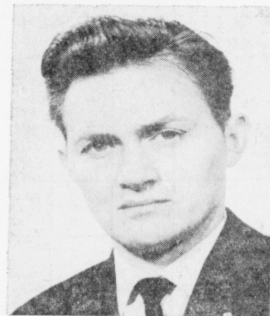
Tað hevur verið nevnt í fleiri bløðum, at avhaldsrørslan er tann stóri meinbogi, og dugliga hava avhaldsfólk verið skírd sum farisearar o. t. hóast tað má vera ilt at siggja, hví tey nú skulu vera skuldssett fyrri alt tað ónda, sum rúsdrekkaniðsla forir í kjalarvatni sínum. Eg havi altíð verið av teirri áskoðan, at avhaldsmaður einki vil hava við rúsdrykkir at gera, og at avhaldsrørslan mest møgulegt virkar fyrri, at fólk heldur seg burturi frá slíkum drykkum.

Men onkur skal vera svartiper, og tað er lættast, ella sýnist at vera lættast í lotuni at holva bukkuna yvir avhaldsfólkið. Men tað er tianverri so, at her verður so nógv samanvinnað, sum ikki átti at verið tað. Tað verður sagt, at okkara gamla skipan er burturi í vón og víti, hon dugur einki.

So verður sagt, at hon verður ikki praktiserað, sum hon skal. Tað er væl ikki minni enn einki hald í hesum. Tað stendur m. a. í hesi so umstriddu lóg, at »Det forbydes gratis at udskænke eller udlevere berusende drikke i forbindelse med udøvelsen af nogen næringsvirksomhed, såsom handel, skibs-

rederi, fiskerierhverv, bevertning, gæstgiveri o. s. fr.

Eg haldi, at her verður dag um dag gjørt brot á galdandi lóggávu. Vit kunnu nevna landsstýri, lögting, sóknarstýri (byráð), felag av ymiskum slag, handilsfyrirtekur o. s. fr., sum hava spiritus, tá gestaboð er. Hetta er eftir minni tykki brot

Jákup Lindenskov

á galdandi skipan og imóti lógarinnar ætlan.

Persónliga meti eg spiritus at vera av tí ónda, og ein so vandafullur drykkur, at hann eigur ikki at vera nýttur. Tað er einki, sum hevur verið til so stóran samfelagsskaða, sum nýtsla av rúsdrekka, hon er jú byrjanin til misbrúk.

Sjálvur havi eg hesa stóðu, men eg veit, at eg havi ikki viðhald frá fjöldini. Onkur vil væl siga, at eg eri »religiøsur» og havi einki náttúrligt forhold

til spiritus, og tí nyttar tað væl ikki stórt, at eg trumfi mína áskoðan igjøgnum.

Tað fái eg valla, men tó feli eg meg avgjørt at hava røttu metanina, at tað einasta beina at gera er at halda seg frá allari spiritusnýtslu.

Hevði læknisvísindin fyrri einum 60–70 árum síðani verið eins frammalaga, sum teir eru í dag, so ivist eg ikki í, at teir tóku somu stóðu til spiritus, sum teir í dag taka til narkotikabruk.

Men ein lóg, sum ikki verður hildin av teimum, sum skulu standa til svars fyrri henni, hon kann ikki vera bein; tá eg sigi »beine» sibi eg til, at tað valla eg nóg stórir parlamentariskur meiraltuti aftanfyrri hana. Hugi her um regluna, sum eg fyrr havi siterað — og hvussu henda regla hevur verið og verður hildin. Hon verður so javnan brotin.

Spurningurin um lógarinnar praktisering er ein í hesum sambandi. Teir myndugleikar, sum eru við til at praktisera lógina móti hennara anda, eru teir, sum skuldina hava fyrri, at hon er, sum hon er. Vard login praktiserað, sum hon eigur, so eri eg fullvisur í tí, at hon var »góð», t. v. s. ein verulig lóg, tí tað fer ikki at bera til at geva hesi lóg eitt ummæli, tá hon ikki verður brúkt, sum hon skal. Tá er hon vorðin meiningsleys.

Hetta hevur avhaldsrørslan ferð aftaná ferð peika á, men myndugleikarnir hava ikki vilja lurta eftir. Fati bert ikki, hví avhaldsrørslan ikki hevur stevnt myndugleikunum fyrri at fáa eina greiða avgerð í hesum máli.

Tað er, sum nevnt skrivað nógv um hetta mál, men niðurstoðan hevur aloftast verið, at eingin veit, hvat er best at seta ístaðin — tó sýnist tað, at avhaldsfólkið eigur alla skuldina fyrri allar tær ólukkur, sum henda her á landi av rúsløgi at vera nokk so vanlig hugan.

Sum organiseraður avhaldsmaður fái eg mangan spurningin serveraðan: hví ikki geva leyst, tá verður alt so »deiligt», allar sorgir sløktar (og tostar víð), hvør kann ynskja ser tað betri?

Til hetta vil eg bert siga, at eg sum avhaldslmur ikki haldi meg kunna vera við til at gera eina skipan, sum ger tað lættari hjá fólki at fáa stórra nøgdur av rúsløgi, tí eitt stórra forbrúk kann ikki eftir míni metan forka til annað enn stórra misbrúk.

Læknaliga er tað konstaterað, at hvør 10., sum ger brúk av spiritusi, kemur at gerast misbrúkarari. Hetta forir við ser ein »belastning», bæði fyrri viðkomandi og hansara og ikki í minni muni fyrri samfelagið.

Lat okkum siga, at alt spiritus verður givið leyst. Tað kundi eisini verið biligari, tí í

tolli gevur tað, sum er, bert góð 8 prosent av figgarlógarinnatøku; tey kundu fingist á annan hátt (4–5 milj.)

Var tí sloppið undan øllum svarthandli, smugling og hárvatns- og sprittdrekking? Eg ivist.

Men so skuldi samfelagið eisini gjørt seg klárt til at taka imóti teimum avleiðingum, sum ein frísola vildi fort við ser — eftir minum tykki, einari munandi óktari alkoholismu, sum teir í øðrum londum við frihandli hava størstu kvalir av.

Niðurstoða mín er tí tann, at eg ikki haldi, at ein ódrvisi brennivinsløg vil vera til stórra heilsuligt gagn fyrri okkum. Men til uppaftur stórra gagn hevði tað verið, um galdandi lóg varð praktiserað eftir hennara anda — ella broytt til tann praksis, sum nýttur verður.

Órðatakið »at rette smed for bager» kundi verið væl hóskað til teir, sum hava lagt eftir avhaldsmonnum í hesum máli, eisini til hann, sum her fyrri skrivaði í SOSIALINUM undir merkinum X.

Tað kundi eisini verið vert at fingið at vita, hvat meint verður við at fáa eina góða rúsdrekkaskipan. Summi halda »líka verða »góð», um hon er soleiðis, at ein altíð kann fáa tað rúsdrekka einum lystur. Tað er væl so, at hetta hevði verið »gott» fyrri tey flestu. Men hesi »flestu» munnu vera tey, sum í dag yvirhovur ikki hava nakað problem av rúsdrekka og fyrri tað eru líkasæl, hvussu ein rúsdrekkaskipan enn er.

Verri er státt hjá honum, sum ger nógv av rúsdrekka og lættliga verður bundin av tí, hjá honum er tað valla ein »góð» lóggáva, um hann ótarnaður kann halda áfram at drekka, tí hana krevur meira enn hann hevur gott av.

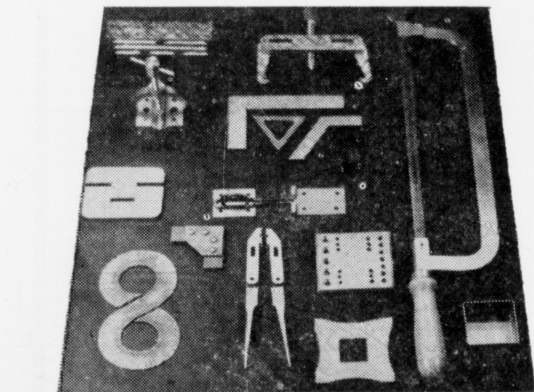
Tað er væl eisini rætt, at ein partur av tí svarthandli, sum sigst vera (sum helst eisini er), hevði mist marknað, um leysgivið varð. Men so er at spyrja, um ikki aðrir, kanska stórra vandar, stungu seg upp. Hetta við hárvatns- og sprittdrekking hevði møgulegt eisini minkað (havi enn ikki kunnað fingið tól, sum prógva hetta misbrúk), men eg frykti fyrri, at ístaðin fyrri fingi vit aðrar misbrúkarar.

Eingin skal siga mær, at spiritusmisbrúk ikki er ovurstórt í øðrum londum: tak t. d. Frakland, sum ikki veit síni livandi ráð, har er væl »eitt náttúrligt forhold» til spiritus, um tað er tað nakrastaðni.

Nei ikki er tað nokur løtt uppgáva at loysa — men halda menn, at lóggávan eigur at loysast ódrvisi, enn hon er tað, so stendur teimum fritt at royna tað, tingið hevur 26 limir, mær kunnugt eru hægst 3 av teimum

(Framhald á 7. síðu (1))

í drúgvári frágreiðing, har millum annað er vist á hvussu stóðan er í Danmark. Tað er ein umfatandi sentralisering av

Myndin sýnir domi um, hvussu nógv næmingarnir eftir bert 7 vikum kunnu læra at gera undir konari leiðslu.

teknisku læruni farin fram í Danmark í seinastuni. Tað vóru 370 tekniskir skúlar og í dag eru bert 78. Átlandi verða teir í framtíðini enn færri. Av

smiðjum, glarmeistarum o. t. eru heilt fáir skúlar. Ein til tveir í Danmark. Orsøkin til, at teir eru færri undir eina so sentralisering er tann,

at hildið verður, at umráðandi er at lærlingar til somu lærugrein, eiga at vera undirvístir í serligum hólum, og eisini at sleppa undan at undirvísja bæði 1., 2., 3. og kanska eisini 4. árs lærlingum saman.

Sentralisering í Føroyum

Hetta er eisini í vissan mun gjørt í Føroyum. Tað vóru fleiri skúlar og nú eru bert tveir. Eisini varð gingið frá kvøldskúlanum og til dagskúla. Eftir at dagskúlin var byrjaður, var eisini møgulegt at sleppa undan at undirvísja lærlingum á ymsum lærustigum saman. Serliga hevur hetta eydnast við skúlan í Havn, har fleiri lærlingar eru.

Vist verður eisini á í frágreiðingini, at Føroyar ikki eru komnar á hædd við hini norðanlondini, hvat víðvikur teknisku læruni.

(Framhald)